

Transició energètic i territori

Carles Riba Romeva

Doctor enginyer Industrial, professor de la UPC

Dimarts, 8 d'abril de 2025, 18:30 h

Local-2 exteriors del c. Padilla, 164 de Barcelona

Metro: L1 Glòries, L2 Monumental i Tramvia (Sicília)

Acte presencial. És gravarà i es difondrà posteriorment. No cal inscriure's

Ecosocialisme
En Comú

Punt 1. TRANSICIÓ CLIMÀTICA: COMPROMÍS AMB LA SALUT DE LES PERSONES I EL MEDI

A Catalunya estem en una **situació agreujada i amb característiques específiques pel que fa als efectes dràstics del canvi climàtic sobre l'entorn ambiental (+1°C ja)** amb dramàtiques conseqüències sobre la salut pública i l'equitat social, **per això proposem que el proper govern de Catalunya prengui com a eix rector de les seves polítiques l'adopció d'un programa integral i contundent de lluita contra el canvi climàtic**, tant per reduir-ne l'avenç com per mitigar-ne els efectes socials, econòmics i en la salut. **De no fer, a Lleida arribaran a 50°C l'estiu d'aquí 29 anys.**

Màxima prioritat al combat climàtic. Emprendre accions per minimitzar els efectes de les onades de calor i les sequeres extremes, dels incendis forestals explosius, de la mala qualitat de l'aire. Fer front a la reducció dels cabals dels nostres rius i dels aquífers, a la mala qualitat de les masses d'aigua, a la regressió dels espais costaners i en especial del Delta de l'Ebre, a la progressiva i notable pèrdua de biodiversitat.

La nostra actuació al govern de la Generalitat en aquests aspectes no es limitarà a les accions pròpies, sinó que es coordinarà amb actuacions més decidides al conjunt d'Espanya, d'Europa i del món.

Punt 2. TRANSICIÓ ENERGÈTICA: DESCARBONITZAR L'ECONOMIA I LA SOCIETAT. RECERCA I INNOVACIÓ EN “EMISSIONS ZERO”

Concretar un programa específic per a l'**abandonament progressiu dels combustibles fòssils escurçant –en el possible- les etapes previstes per la UE**. Fixar-nos com a objectiu la **reducció del 5% anual** de les emissions de gasos d'efecte hivernacle per **aconseguir la neutralitat climàtica de Catalunya abans del 2050**. En **2030**, aconseguir un subministrament global d'energia (**combustibles fòssils més electricitat**) **basat en un 30%** en les energies renovables i en el **100% al 2040**, deu anys abans del que indiquen els acords de París. **Ara no arribem ni al 4%. Això suposa un canvi radical i cal consens social en aquesta revolució.**

Impulsar la recerca i la innovació en matèria d'implantació de tecnologies que facilitin la reducció de combustibles fòssils, una major eficiència i un ús més més gran de les renovables, incloent-hi **l'hidrogen verd i els gasos d'origen renovable**, impulsant alhora un nou sector d'iniciatives econòmiques, de **nova ocupació qualificada**.

Punt 3. PLANIFICAR LA IMPLANTACIÓ DE LES INFRASTRUCTURES D'ENERGIES RENOVABLES AMB CRITERIS D'EQUITAT I RESPECTE PER AL TERRITORI I LA SEVA GENT

Per assolir els objectius de generació d'energies renovables a Catalunya, caldrà **planificar la implantació de les diverses infraestructures necessàries –eòlica, fotovoltaica, tèrmica solar, geotèrmica, marina..-, de forma diversificada, equilibrada, equitativa i respectuosa amb els valors ambientals del territori. Per això cal que es tracti d'una iniciativa pública, complementada amb un règim d'autoritzacions i concessions, que prioritzi les implantacions en sostres i sòls urbans, industrials, d'infraestructures i equipaments públics, que no afecti al patrimoni natural i amb el menor impacte sobre la biodiversitat i el paisatge. Es donarà prioritat a les actuacions concertades amb les institucions locals i els agents socials dels territoris.**

Punt 4. PLANIFICAR LA IMPLANTACIÓ DE LES INFRASTRUCTURES D'ENERGIES RENOVABLES AMB CRITERIS D'EQUITAT I RESPECTE PER AL TERRITORI I LA SEVA GENT

Impulsar les iniciatives de la societat civil i les administracions públiques més properes a la ciutadania, en l'àmbit local i comarcal, per a la **implantació de Comunitats d'Energies Renovables i Comunitats Ciutadanes d'Energia** i altres instruments que afavoreixin l'**autoconsum** (individual o compartit) d'**electricitat**, així com les altres fonts d'energia (**recordem que l'electricitat només representa el 20% del nostre consum elèctric**. Així com d'altres formes de protagonisme de la ciutadania en una **transició energètica que no pot ser deixada en exclusiva en mans del gran capital**. Cal preparar el país per a la futura escassetesa energètica. Per això caldrà aconseguir un aprofitament òptim dels **fons europeus de recuperació**, assegurant que **tots els projectes que es financin amb aquests, tinguin un impacte neutre o negatiu sobre les emissions de GEH**. El govern català vol finançar carreteres amb els fons Next Generation.

Punt 5. REHABILITACIÓ ENERGÈTICA DE LES EDIFICACIONS I RESTAURACIÓ DEL TERRITORI

Impulsar un **programa integral de rehabilitació energètica per millorar l'eficiència i l'estalvi energètics (el govern espanyol acaba d'anunciar que hi destinarà 5.000 milions d'EUR a aquest ítem)**. Tant en els habitatges com en tota mena d'establiments ja existents i aconseguir que les noves construccions responguin a criteris de neutralitat energètica, ajudant a assolir criteris d'**edificis passius-plus**, que són els que lliuren a la comunitat més energia que la consumeixen internament. Les actuacions de rehabilitació física han d'anar acompanyades d'accions de dinamització social.

D'altra part cal una nova política d'ordenació territorial que faci possible la rehabilitació i reorganització urbanística del conjunt del territori -tant en àmbits urbans densament poblats com a les zones de l'interior- amb l'**objectiu de neutralitzar l'impacte de l'urbanisme extensiu** – especialment les zones d'edificacions unifamiliars aïllades- i **transformar els teixits urbans obsolets o degradats**.

Punt 6. UNA ECONOMIA CIRCULAR: OBJECTIU “RESIDU ZERO”

Davant la perspectiva d’esgotament de moltes matèries primeres –i amb l’augment dels residus de plàstic i d’altres materials no recuperables—, cal **prioritzar les polítiques per reduir dràsticament el consum de materials, suprimir progressivament el plàstic no degradable, fomentar la recuperació, el reaprofitament i el reciclatge dels materials, des del disseny fins a les cadenes de distribució i comercialització i al mateix consum d’aliments –evitant-ne el malbaratament -, tot impulsant la recuperació d’envasos, amb l’objectiu d’arribar al “residu Zero”**.

Punt 7. IMPULSAR A LA MOBILITAT COL·LECTIVA SENSE EMISSIONS CONTAMINATS

Les inversions públiques en infraestructures i material mòbil han de donar **prioritat absoluta al sector dels transports amb zero emissions: ferrocarril, tramvia, metro, bus, i d'altres formes de mobilitat individual i col·lectiva sense emissions (vehicle elèctric compartit, etc.)**. Ampliar les Zones de Baixes Emissions i establir sistemes dissuasius d'accés amb vehicle privat a ciutats dotades de sistemes suficients de transport públic. **Facilitar l'ús urbà i interurbà de la bicicleta amb vies ciclistes segures. Prohibir la venda de vehicles de gasolina o gasoli a partir de 2030.**

Donar suport a les mesures de millora del transport ferroviari que es contemplen en el Pla Tren Objectiu 2024 de la PTP. Reduir les inversions en carreteres al seu manteniment i a la resolució de “punts negres” d'accidentalitat, a resoldre les mancances d'accessibilitat segura a territoris i viles territorialment marginats. Establiment d'un sistema de pagament per la utilització de vies interurbanes de gran capacitat, amb mesures de discriminació positiva

Punt 8. APLICAR EL CRITERI DE “KM 0” EN EL SECTOR ALIMENTARI I EN ELS DE PRODUCCIÓ, SERVEIS I CURA A LES PERSONES.

Cal impulsar la **reducció del consum de carn i d'aliments en la producció dels quals s'utilitzin fertilitzants artificials. Ajuts a l'agricultura ecològica i de proximitat. Control, reducció i reaprofitament de les dejeccions ramaderes. Facilitar l'activitat agrària i ramadera a les persones, especialment al jovent, que vulguin instal·lar-se al camp, facilitant-hi l'accés a la terra i a l'habitatge. Inversions en millora del medi rural. Prohibició de les importacions de productes conreats en àrees desforestades (oli de palma i soja) o que incompleixin els acords internacionals de lluita contra el canvi climàtic.**

Punt 9. RECUPERAR LA PROTECCIÓ DEL PATRIMONI NATURAL I DE LA BIODIVERSITAT

Cal **revertir el lamentable estat de la gestió i protecció del patrimoni natural i la biodiversitat** de Catalunya, menystingut pels successius governs en els darrers deu anys. Caldrà esmerçar **més recursos econòmics i humans** en la gestió eficient dels parcs naturals, espais naturals protegits, espais d'interès comunitari - LIC's, ZEPA-, ampliar les zones protegides. Involucrar els gestors directes del territori i la societat civil, en la governança del patrimoni natural de forma transparent. Diversificar les fonts de finançament per a la conservació de la natura.

Punt 10. COHESIÓ SOCIAL: RENDA BÀSICA UNIVERSAL DE CIUTADANIA I EL REPARTIMENT DELS TREBALLS.

Per assolir els objectius de sostenibilitat, cal que els ciutadans i ciutadanes tinguin garantides unes condicions de vida i de treball dignes i estables, que els permetin comprometre's en actuacions de responsabilitat i solidaritat social i ambiental. Per això, **constatat el fracàs en la distribució de l'Ingrés Mínim Vital, cal anar cap a la renda bàsica universal de ciutadania.**

Aquest és un element fonamental de solidaritat i de cohesió social que dota de major llibertat i creativitat a les persones, a l'hora d'establir les relacions laborals, en l'accés als béns i serveis bàsics, així com en la seva trajectòria vital. **Si bé seria desitjable que fos implementada i finançada en el marc més ampli de l'Estat, proposem que la Generalitat l'apliqui en una primera fase, tot modificant l'actual i també fracassada Renda Garantida de Ciutadania.**

Això permetria avançar cap a la incondicionalitat, la comptabilització real amb altres rendes i un complement per a despeses d'habitatge, facilitant alhora que es pugui pagar total o parcialment amb un moneda complementària que afavoreixi el teixit econòmic de proximitat.. **La implementació d'una renda bàsica universal ha de facilitar la reducció de la jornada laboral i el repartiment de tots els treballs (remunerats i no remunerats).**

Punt 11. FORMAR I INFORMAR SOBRE EL VINCLE ENTRE SALUT AMBIENTAL, SALUT HUMANA I PROTECCIÓ SOCIAL.

La pandèmia de la COVID ha posat en evidència l'estreta relació entre salut ambiental i salut humana: la degradació del medi natural i la pèrdua de biodiversitat provocades pel canvi climàtic i per la sobreexplotació dels recursos naturals acaben traslladant-se al conjunt dels ecosistemes en els quals els éssers humans estem immersos, tot afectant la nostra salut. La millora de les polítiques d'informació, educació i prevenció en salut pública han de ser part de les polítiques ecològiques i ambientals. I a la inversa: sensibilitzar a la població en la necessitat de preservar i recuperar el medi ambient i de mitigar el canvi climàtic i d'atenuar-ne els efectes, és un element imprescindible per a l'efectivitat de les polítiques de prevenció i millora de la salut.

